Suomen ympäristökeskuksen asiantuntijalausunto kansalaisaloitteesta ”lentovero”

- Suomen ympäristökeskus pitää kansalaisaloitteessa esitettyä lentoveron käyttöönottoa perusteltuna ja tukee sitä[1].

[1] olettaen, että ilman toimia päästöt ovat nousemassa COVID-19 pandemiaa edeltävälle tasolle ja sen jälkeen kasvu jatkuu. Verotaksan ohjaaminen lennon aiheuttamien päästöjen mukaan voisi edistää lentoliikenteen päästövähennystoimia.

- Lentoveron ohella tulisi edistää myös muita verotuksellisia keinoja vähentää lentämisen päästöjä, kuten kansainvälinen yhteistyö valmisteveron asettamiseksi lentopolttoaineille ja arvonlisäveron käyttöönottamiseksi kansainvälisen lentoliikenteen polttoaineille ja matkalipuille.

Erikoistutkija Johanna Niemistö, johanna.niemisto@syke.fi, + 358 295 251 835
SYKE Suomen ympäristökeskus SYKE | Finlands miljöcentral | Finnish Environment Institute | syke.fi | ymparisto.fi

- Lentoliikenteen päästöjen alentamiseksi on joko
  - vaihdettava ilma-alusten käyttämä polttoaine tai energianlähde vähähiilisempään,
  - lisättävä lentämisen energiatehokkuutta muilla tavoin kuten ilma-alusten ja lentotoiminnan kehittämisen avulla, tai
  - vähennettävä lentokilometrejä

- Tekninen kehitys ja kompensaatiot eivät riitä päästöjen hillitsemiseksi jos lentoliikenne jatkaa kasvua samalla vauhdilla kuin ennen koronapandemiaa.

- Kotimaan lentoliikenteen määrä on pysynyt melko tasaisena, mutta suomalaisten vapaa-ajan matkustaminen ja lentäminen ulkomaille on kuitenkin lisääntynyt voimakkaasti 2000-luvulla, ja lentojen aiheuttamat hiilidioksidipäästöt asukasta kohden ovat korkeat. Suurin osa lentämisestä liittyy vapaa-ajanmatkailuun.

- Sääntelyn uudistaminen ja yhtenäistäminen globaalisti tai vähintään Euroopan laajuisesti olisi yksittäisten valtioiden tekemiä vero- ja polttoainejakelutoimia laajempaa ja kilpailukyvyn kannalta tasaisempaa.

Erikoistutkija Johanna Niemistö, johanna.niemisto@syke.fi, + 358 295 251 835

- Verotuksen ja tai kestävästi tuotettujen lentoliikennepolttoaineiden jakeluvelvoitteiden käyttöönoton kautta voidaan tavoitella kansallisia päästövähennyksiä ja lisätä painetta yhteisen sääntelyn edistämiseksi ja velvoitteiden kiristämiseksi EU:ssa ja globaalisti.

- Kansalaisaloite lentoveron käyttöönottamisesta Suomessa tuo esille kuluttajien tahdon edistää lentoliikenteen päästöjen rajoittamista ja vähentämistä.

- Lentovero on käytössä useissa Euroopan alueen valtioissa (sisältö, hintataso ja vaikutukset vaihtelevat).

- Muita lentämisen tarpeen vähentämistä tukevia keinoja:
  - etäkokoukset, vähäpäästöisempien liikkumismuotojen ja liikenneyhteyksien kehittäminen sekä kotimaan matkailun kehittäminen.
  - lentoyhtiöiden kanta-asiakasjärjestelmien tai lentolomien/lentojen mainostamisen kieltäminen ja muut ns. normiohjaukseen kuuluvat toimenpiteet voisivat vähentää lentomatkustuksen houkuttelevuutta ja ”tarpeetonta” lentämistä.
  - vapaaehtoinen päästökompensointi on myös vaihtoehto etenkin julkisen sektorin ja yritysten välttämättöminä pitämien lentomatkojen päästöjen hyvittämiseksi ja hiilineutraaliustavoitteiden saavuttamiseksi. Ensin tarvitaan kuitenkin kompensaatiotoiminnan selkiyttämistä luotettavien ja laadukkaiden päästövähennysyksiköiden tuotannon ja käytön varmistamiseksi.

Erikoistutkija Johanna Niemistö, johanna.niemisto@syke.fi, + 358 295 251 835